

LE XIIe FORUM MONDIAL DE JEUNES ARCHITECTES

Timp de două săptămâni, în perioada 7 - 18 decembrie 2015, a avut loc în Flers (Normandia) al XII-lea Forul Mondial al Tinerilor Arhitecți pe tema „metropolei rurale”; la care am avut ocazia să particip¹.

¹ Organizatorii au finanțat cazarea, masa și deplasarea locală; iar costul transportului în Franța a fost suportat de Ordinul Arhitecților din România.

1. Organizatori și program

Forumul a fost organizat de FMJA² (Federația Mondială a Tinerilor Arhitecți) și CIAF³ (Consiliul Internațional al Arhitecților Francezi), în parteneriat cu CAUE Orne⁴, CAPF⁵ și orașul Flers. Evenimentul a primit sprijinul UNESCO⁶ și UIA⁷.

Tema propusă a fost „Flers: O metropolă rurală într-un proces de dezvoltare urbană”, și a avut ca scop întocmirea unor materiale care să stea la baza elaborării unui proiect de dezvoltare urbană de către autoritățile avizate.

Selecția s-a făcut pe baza unui dosar de candidatură, în care partea cea mai importantă consider că a fost scrisoarea de intenție din care rezultă și activitatea mea profesională în domeniu. Au fost selecționați 25 de tineri arhitecți din 21 de țări, urbanști și peisagiști care îndeplineau condiția de a avea vârsta de până în 40 de ani.

Chiar dacă am terminat Facultatea de Arhitectură, precum am menționat și în scrisoarea de intenție – în activitatea profesională am avut ocazia să lucrez și în proiecte⁸ ce vizează urbanismul și planificarea teritorială; lucru ce a contribuit la propunerile și ideile pe care le-am expus în cadrul acestui forum.

Aceste forumuri se organizează începând cu anul 1990 și se doresc a fi un teritoriu de dezbatere pentru tinerii arhitecți, urbanști sau peisagiști unde să dezvolte împreună propuneri pe diferite teme. De asemenea se pune accent pe schimbul intercultural al celor implicați (metode de lucru, cunoștințe, idei, etc.) și pe rezultatul unei viziuni noi și originale asupra unei problematice reale, identificată la nivel teritorial.

Forumurile sunt organizate de FMAJA și CIAF în parteneriat cu organizațiile profesionale din țările gazdă. Numărul participanților poate varia în funcție de anvergura proiectului.

Participanții sunt organizați în echipe de câte 5 arhitecți, dintre care cel puțin unul să fie nativ din țara în care are loc forumul. Limbile oficiale sunt franceza și engleza.

Programul a fost stabilit de cel puțin o lună înainte și a fost respectat cu strictețe. Prezența la evenimentele din prima și ultima zi era obligatorie, astfel că toți participanții au ajuns în Flers cu o zi înainte de începerea Forumului. În celelalte zile (marți-vineri și luni-joi) aveam programat lucru în echipă de la 9:00-19:00 cu o pauză de masă de o oră. Pe lângă aceste evenimente și lucrul în echipă, au fost organizate și excursii de studiu în câteva orașe din zona Normandiei (Domfront, Caen și Mont-Saint-Michel)

² la Fédération Mondiale des Jeunes Architectes

³ le Conseil pour l'International des Architectes Français

⁴ le Conseil d'Architecture, d'Urbanisme et de l'Environnement de l'Orne

⁵ la Communauté d'Agglomération du Pays de Flers

⁶ the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

⁷ l'Union Internationale Des Architectes

⁸ 2013-2014 am făcut parte din echipa PIDU București, în cadrul DSBA; 2009-2010 am urmat timp de un an cursurile de master în urbanism la Ecole Nationale Supérieure d'Architecture Toulouse, prin programul de burse Erasmus.

2. Conferința

Din descrierea colocviului în comunicatul de presă:

O „metropolă rurală” este o arie urbană, constituită dintr-un orș mijlociu cu propria sa zonă de influență și servicii, situată în afara metropolelor urbane regionale.

Plecând de la exemplul orașului Flers, colocviul propune abordarea temei metropolei rurale. Va aduce de asemenea o privire asupra orașelor de mărime mijlocie din Franța, din Europa și din lume.

Scopul colocviului este de a iniția o reflecție la nivel regional sau național și de a mobiliza toți actorii sectorului studiat: cei aleși, administrația, departamentul Orne, regiunea Basse-Normandie, cei din domeniul amenajării teritoriale, promotorii imobiliari și populația.

Tema de proiectare pune în discuție diferite problematici cu privire la centralitatea orașului Flers, la zona urbană reconstruită după cel de-Al Doilea Război Mondial și la articulația dintre cele două părți ale orașului despărțite de zona cartierului de la gară.

Orașul Flers (aproximativ 15000 de locuitori) este situat în zona geografică *Haute Pays Ornaïs*, în regiunea Normandiei și face parte din *Communauté d'agglomération du pays de Flers*. Datorită prezenței numeroaselor cursuri de apă și a altor resurse naturale, zona se dezvoltă încă din secolul XV pe plan industrial (în special minerit și țesături).

În anul 1944, orașul a fost distrus în proporție de 70%, în special zona centrală și cea a gării. Astel, în anul următor, urbanistul Pierre Boulanger începe planul de reconstrucție al orașului. Peisajul periurban este definit ca un peisaj rural cu dotări urbane: lotizări, iluminat public, trotuare, etc. Periurbanul situat în zona de periferie pune problema limitelor între oraș și sectorul rural. Peisajul rural este caracterizat de câmpuri, pășuni, garduri vii, poteci, etc. Construcțiile vechi sunt așezate dispersat și se integrează în peisaj, fiind discrete în ceea ce privește materialele utilizate.

Principala provocare pentru viitorul acestei zone este identificarea de soluții de promovare atât a calității vieții, cât și a unei noi imagini a centrului orașului având în vedere controlul impactului asupra mediului înconjurător, în contextul particular al zonei reconstruite a orașului. Pe scurt, problemele puse au în vedere posibilitatea de a dezvolta un mediu de viață novator, care îndeplinește specificul unei metropole rurale.

3. Mod de lucru

Am fost împărțiți în cinci echipe, fiecare cu câte cinci participanți dintre care unul trebuia să fie de naționalitate franceză. Am făcut parte din echipa numărul 4 împreună cu Mahfoud Laasri din Maroc, Elise Le Duc da Rosa Freire din Franța, Balaji Mohan Rajkumar din India și Ada Yaya Bocum din Burkina Faso.

Fiecare echipă avea asigurat un spațiu de lucru și un panou de afișaj. În aceeași sală erau organizate și birourile de lucru ale coordonatorilor și animatorilor⁹, care au fost tot timpul la dispoziția noastră pentru rezolvarea problemelor de orice fel. Ne-au fost furnizate toate informațiile necesare despre orașul Flers, în primă parte prin mapa cu documentații a fiecărui participant, iar apoi prin discuțiile cu diferiți specialiști ce lucrau în sistemul administrativ al orașului. Am avut la dispoziție o imprimantă A3 și A4 la care puteam printa fără limită. Am fost impresionată de modul de organizare cât și de modul de interacțiune al participanților în cadrul echipelor. Am fost surprinsă să constat cum pe parcursul perioadei de lucru apăreau diferite tensiuni, care erau aplanate cu mare grijă.

După conferința de deschidere a forumului (luni) și după vizita orașului (prima parte a zilei de marți), am început să lucrăm pentru predarea intermediară de vineri dimineață – când trebuia să prezentăm pe echipe timp de 20 minute (10 minute în franceză și 10 minute în engleză) concluziile analizelor noastre, precum și principalele direcții ale viitoarelor propunerilor. Timpul a fost foarte scurt pentru a înțelege realele probleme cu care se confrunta orașul. Din acest motiv, prezentările fiind publice, fiecare echipă a reușit să preia analize și abordări diferite ale problemelor identificate de celelalte echipe. Aproape toate echipele au întocmit, pe lângă scheme grafice de urbanism, analiza SWOT și și-au pus problema definirii *metropolei rurale*. După fiecare prezentare, echipa primea observații din partea animatorilor. Echipa mea i s-a reproșat că prezentarea a fost diferită în cele două limbi.

Începând din a doua săptămână, având la dispoziție încă patru zile de lucru¹⁰, trebuia să pregătim panourile finale pentru prezentarea propunerilor din ultima zi a forumului. În cadrul echipei mele, mi-a revenit mie atribuția pentru strângerea informațiilor și crearea layoutului.

⁹ François Roblin (directorul forumului), Franța; Ibrahim Alhindi, Palestina; Xiao Jian Feng, China; Ferruccio Redaelli, Italia; Domenico Abreu, Republica Dominicană; Komlan Dela Gake, Togo; Thierry Loyer, Franța.

¹⁰ Toți am sperat că vom putea lucra și în weekend, însă din cauza programului foarte încărcat acest lucru nu a fost posibil.

4. Propunerea echipei numarul 4

Întâmplător sau nu, arhitecta din Franța din echipa noastră era din Flers; astfel am reușit să înțelegem cu mai multă ușurință modul de viață al orașului. Cu toate acestea, am propus realizarea unui chestionar pentru a afla așteptările, mulțumirile și nemulțumirile locuitorilor cu privire la modul de interacțiune al acestora cu orașul. Chiar dacă inițial m-am lovit de un refuz din partea celorlalți membri, invocând timpul scurt pe care îl aveam la dispoziție; ulterior chestionarele s-au dovedit foarte utile pentru a ne fundamenta propunerea. Cu această ocazie, am cunoscut aproximativ 60 de oameni.

Pe lângă definirea termenului de *metropolă rurală*, am încercat să ne punem problema și să vedem ce implică *un oraș în sat sau un sat în oraș*.

În urma analizei SWOT, am identificat ca fapt tendința locuitorilor de migrație în mediul rural pentru locuire, și în mediul urban pentru locul de muncă. În urma chestionarelor, principala problemă a locuitorilor era lipsa unor facilități de locuire în oraș (spațiile publice, locuri de parcare și trafic, clădiri neeficiente energetic, etc.). De asemenea am fost foarte surprinsă de varietatea foarte mare de răspunsuri când întrebam despre centrul orașului. Cei mai mulți menționau o anumită stradă (carosabilă cu trotuare de maxim 2m lățime) ca fiind centrul pentru că avea componenta comercială (nici măcar cea de alimentație publică).

Pe baza metodologiei abordate, am încercat să propunem intervenții minime, cu rol poate mai mult preventiv, care să pună în evidență patrimoniul construit și natural al orașului.

Propunerea noastră consta în:

- continuarea inelului auto exterior orașului pentru a devia în special traficul greu;
- crearea de noduri intermodale la intersecția inelului exterior cu străzile care duc spre oraș;
- recalificare spațiilor publice prin transformarea unei străzi carosabile în pietonală în continuarea străzii 6 June (considerată de cei mai mulți ca fiind centrul orașului) către gară;
- piste de bicicliști și prioritizarea transportului în comun;
- dezvoltarea unui sistem de străzi cu sens unic ce decongestionează traficul în zona centrală;
- reabilitarea termică a clădirilor, asigurarea circulației verticale cu ascensor, crearea de locuri de parcare și spații semiprivat în curțile interioare ale clădirilor de locuințe;
- restaurarea și refuncționalizarea Halei;
- transformarea unei zone industriale abandonate din proximitatea gării în spațiu pentru activități culturale, educative, precum și de activități agricole: grădini urbane utilizate de locuitorii orașului, în legătură cu centrul de studii agricole și cu spațiile cu caracter cultural.

Panouri prezentare finală:

5. Rezultate

În ultima zi a forumului, fiecare echipă și-a prezentat proiectul în 30 de minute, în franceză și engleză, într-un eveniment public dedicat în Messei, la care au participat cei implicați dar și cei interesați.

Avându-l ca președinte pe arhitectul Henri Ciriani (deținător al *Grand Prix national d'architecture, Equerre d'argent*), juriul¹¹ a decis după prezentarea publică a proiectelor și după alte lungi discuții cu ușile închise să nominalizeze cele trei echipe care în propunerile sale au abordat problema legăturii dintre zona centrală a orașului cu zona cartierului gării; tratând gara în sine ca „un element structurant”:

- echipa numărul 3 pentru soluția de a reconfigura clădirea gării deasupra căii ferate;
- echipa numărul 5 pentru varianta în care zona gării devine element structurant al orașului, având în vedere că infrastructura feroviară va fi în subteran;
- și echipa numărul 4 pentru simplitatea cu care a abordat problema legăturii cu zona gării și intervențiile minime la scară urbană.

La final, am fost singurul arhitect nominalizat în mod special pentru desenele grafice în care erau explicate principalele direcții ale propunerii noastre.

Un alt lucru care a fost apreciat în prezentarea publică a echipei din care am făcut parte a fost acela că în final am citit o scrisoare imaginată trimisă de un locuitor al orașului Flers având ca dată 18 decembrie 2015, în care expeditorul povestea unui prieten despre schimbările care au avut loc în oraș. Prin această scrisoare am reușit să descriem succint strategia de transformare pe termen lung propusă.

La sfârșit am primit diplome de participare și premii simbolice.

¹¹ din juriu au făcut parte: Albert Dubler – fost președinte UIA; Patrick Colombier – comisia de concurs UIA, consilier al consiliului CIAF, fost președinte al Sindicatului de Arhitectură Francez; Lionel Dunet – reprezentant CAE, membru CIAF; Jean-Jacques Bégué – consilier național al Ordinului Arhitecților și CIAF; Fodé Diop – președintele Uniunii Arhitecților din Senegal, vice-președinte FMJA Africa; Achille Ndongu Nguendia – director de dezvoltare și cercetare la Școala Africană a profesilor de arhitectură și urbanism, director adjunct de arhitectură la Ministerul locuinței și dezvoltării urbane din Camerun; Nicolas Akidjetan – președintele Ordinului Arhitecților din Togo; Yves Goasdoué – vice-primar, președinte CAPF; Michel Dumaine – primarul comunei Messei, vice-președinte CAPF, vice-președinte CAUE Orne; Josette Bonnel – primar adjunct delegat al habitatului, patrimoniul comunal și al dezvoltării teritoriale.

6. Alte activități

În program au fost incluse pe lângă vizitele în orașele învecinate, și activități de loisir (bowling, spa, concert, serate).

Vineri, după predarea intermediară, și după ce am vizitat zona istorică a Domfrontului, am avut în program lucru în echipă timp de 2 ore pentru propuneri de regenerare a zonei; pe care le-am prezentat celor din administrația orașului.

Sâmbătă, la Caen, am avut ocazia să vedem șantierul Bibliotecii Multimedia și Palatul Justiției abia finalizat.

Duminică, la Mont-Saint-Michel, am avut un program mai liber.

Domfront – 11.12.2015

Caen – 12.12.2015

Mont-Saint-Michel – 13.12.2016

Biblioteca Multimedia din Caen¹²
(atelier OMA) în stadiul de șantier

Palatul Justiției din Caen¹³
(atelier Champenois) finalizată recent

¹² <http://oma.eu/projects/bibliotheque-multimedia-a-vocation-regionale>

¹³ <http://www.atelierchampenois.fr/projects/caen-tgi/>

7. Forumul din 2016

Ediția a XIII-a a Forumului Mondial al Tinerilor Arhitecți se va desfășura în Togo, și va fi prezidată de unul din arhitecții din juriul acestei ediții – Fodé Diop.

Mai multe informații vor apărea în curând pe siteul Federației Mondiale a Tinerilor Arhitecți (<http://fmja2015.fr>).

Ioana Cătălina Vărzaru,

